

Utlåtande 2008:75 RVII (Dnr 325-1832/2007)

Barnperspektivet vad gäller ekonomiskt bistånd
Motion av Tomas Rudin (s) (2007:19)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande
Motion (2007:19) av Tomas Rudin (s) anses besvarad med vad som anförs i
detta utlåtande.

Föredragande borgarrådet Ulf Kristersson anför följande.

Ärendet

Tomas Rudin (s) behandlar i en motion (2007:19) barnens situation i familjer som uppbär ekonomiskt bistånd eller har låg inkomststandard. Kommunfullmäktige föreslås besluta att barnperspektivet ska vara rådande vid alla beslut angående ekonomiskt bistånd i Stockholms stad.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och socialtjänstnämnden.

Stadsledningskontoret vill framhålla det angelägna i att staden, vid alla beslut som påverkar barnen i Stockholm, också belyser vilken hänsyn som tas till dem. Det gäller såväl vid beslut som påverkar stadens invånare i stort som beslut som påverkar enskilda individer. Kommunfullmäktige godkände den 1 oktober 2007 nya riktlinjer för ekonomiskt bistånd. I de nya riktlinjerna har barnperspektivet ytterligare stärkts. Motionärens intentioner torde i och med detta kunna sägas vara tillgodosedda.

Socialtjänstnämnden anför att socialtjänstförvaltningen deltog i arbetet med att arbeta fram förslaget till reviderade riktlinjer, främst utifrån ett stadsövergripande verksamhetsperspektiv och med utgångspunkten att riktlinjerna ska ge stöd och vägledning för en likvärdig och rättssäker handläggning i staden.

Socialtjänstnämnden välkomnade de förtydliganden och preciseringar som fördes in i riktlinjerna. Avslutningsvis menar nämnden att frågan om barnperspektiv när det gäller ekonomiskt bistånd är väl belyst i de reviderade riktlinjerna.

Mina synpunkter

De nya riktlinjerna för ekonomiskt bistånd, som utgår från lagstiftning och rättspraxis, har många förtydliganden och preciseringar för att få samma bedömningar över hela staden. Barnperspektivet stärks ytterligare genom att det i de nya riktlinjerna klart uttalas att ”i ärenden där det finns barn i familjen ska konsekvenserna för barnen alltid övervägas innan beslut fattas”.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motion (2007:19) av Tomas Rudin (s) om barnperspektivet vad gäller ekonomiskt bistånd

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Roger Mogert* (s) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta följande.

1. Bifalla motionen
2. Därutöver anföra följande

Det föredragande borgarrådet och stadsledningskontoret menar att barnperspektivet är stärkt genom de nya riktlinjerna för ekonomiskt bistånd och att barnens bästa övervägs innan beslut tas om ekonomiskt bistånd till familjen. Staden har dock inte presenterat någon uppföljning som styrker att barnens behov har tillgodosetts i ökad grad. Tvärtom är vår bedömning att läget förmodligen är sämre än tidigare. En rapport från Länsstyrelsen (2005) slår fast att ”*Barns behov uppmärksammas inte tillräckligt vid långvarigt socialbidragsberoende. Föräldraperspektivet är framträdande och det är oklart i vilken utsträckning barns behov prövas individuellt*”. Med denna motion är syftet att just uppmärksamma barnens perspektiv vid *alla beslut* om ekonomiskt bistånd i Stockholms stad.

De förändrade riktlinjerna för ekonomiskt bistånd som den borgerliga majoriteten drev igenom under 2007 snarare minskade barnperspektivet. Med riktlinjerna visade borgarna på en stor oförståelse för den faktiska situation som bidragstagare lever i. Grundinställningen tycks vara att en bidragstagare egentligen är arbetsför, men av ren lättja och oföretagsamhet finansierar sin tillvaro med det ekonomiska stödet. En sådan syn på föräldrarna smittar av sig på bemötandet av deras barn.

Ett nedslående exempel på att borgarnas förslag till nya riktlinjer inte är bra ur ett barnperspektiv är när man vill ändra vad som ingår i att ”stå till arbetsmarknadens

förfogande" från "...att vara anmäld på arbetsförmedlingen och söka arbete inom pendlingsavstånd" till "...arbete inom pendlingsavstånd i *hela Mälardalen*".

Å ena sidan menar borgarna att man har tagit hänsyn till barnperspektivet i de nya riktlinjerna, å andra sidan föreslår man de ovan nämnda tilläggen. Det är fundamentalt att ett barns trygga uppväxt uppmuntras med en fast punkt i tillvaron och med närvarande föräldrar. Flyttningar och bortavarande föräldrar på grund av flera timmars pendlande utöver åttatimmars arbetsdag går stick i stäv mot detta.

Överlag är föräldraperspektivet framträdande i ekonomiska ärenden menar Länsstyrelsen i sin rapport. Det framgår av bland annat brukarintervjuer och av kommunernas (socialtjänstens) svar till Länsstyrelsen. Socialtjänsten menar att arbetet med att ge föräldrastöd och att få ut föräldrar i självförsörjning också innehåller ett barnperspektiv eftersom det gynnar barnen. Men barnperspektivet tillämpas då inte individuellt; att socialtjänsten inte bedömer på vilken nivå och med vilken kvalitet det enskilda barnets behov bäst tillgodoses.

Rädda Barnens årsrapport 2007 över barnfattigdomen i Sverige visar på stora skillnader i barns uppväxtvillkor mellan olika grupper av barnfamiljer och mellan olika delar av landet. Variationen mellan stadsdelarna i landets tre storstäder är ännu större än mellan kommunerna. I Rinkeby är andelen fattiga barn exempelvis 56,7 procent år 2005 jämfört med 52,1 procent 1991 medan andelen fattiga barn i närbelägna Bromma bara var 8,3 procent år 2005 jämfört med 9,9 procent 1991. Eftersom en mycket högre andel barnfamiljer i Rinkeby har ekonomiskt bistånd än i Bromma är ett reellt barnperspektiv inom ekonomiskt bistånd oerhört viktigt för att utjämna skillnader i barns levnadsvillkor i olika delar av staden.

FN:s barnkonvention säger att alla barn har rätt till en skälig levnadsstandard och att staten ska sträva efter att förverkliga barnets sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter. Detta blir svårt att nå för staden, när nu den högerledda majoriteten i Stadshuset ständigt försämrar de ekonomiska förutsättningarna för dessa barns föräldrar.

I de drygt 22 000 hushåll som fick ekonomiskt bistånd i Stockholms stad 2006 ingick cirka 40 500 personer, varav 14 800 var barn. Med andra ord; det är väldigt många barn som nu drabbas när socialbidragsnormen sänks.

A-kassan och sjukpenningen sänks nationellt, samtidigt som man på kommunal nivå sänker socialbidragsnivån med cirka tio procent, då SL-kortet inte längre ingår. Den avgiftsfria månaden i förskolan tas bort och entréavgift för barn och ungdomar på de kommunala baden återinförs. När man i år också kraftigt har höjt avgiften till Kulturskolan, försvagar man återigen för de barn som redan har sämre förutsättningar.

Den kommunala skattesänkningen som skulle innebära någon hundralapp över i månaden för dem som jobbar, äts snabbt upp av alla dessa avgiftshöjningar. SL-taxan har också höjts Listan över försämringar kan göras mycket längre.

Sammantaget blir konsekvenserna av denna oansvariga och orättvisa politik att de som redan har knappa resurser får det ännu sämre med en borgerlig politik. Särskilt gäller det personer som inte har ett arbete. Vilka hänsyn tas till barnen, när man driver en sådan politik? De borgerliga verkar blunda för att även arbetslösa och personer som av andra skäl får ekonomiskt bistånd kan ha barn, och att barnen drabbas hårt när familjens inkomster sänks. Ingenstans i förslagen på hårdare tag eller stramare bidragsgivning kan vi höra att de ser förändringarna ur ett barnperspektiv eller har följt upp förändringarna ur ett barnperspektiv.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Motion (2007:19) av Tomas Rudin (s) anses besvarad med vad som anförs i detta utlåtande.

Stockholm den 16 april 2008

På kommunstyrelsens vägnar:
CARIN JÄMTIN

Ulf Kristersson

Anette Otteborn

Reservation anfördes av *Carin Jämtin, Tomas Rudin, Roger Mogert och Teres Lindberg* (alla s), *Stefan Nilsson* (mp) och *Ann-Margarethe Livh* (v) med hänvisning till reservationen av (s) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Motionären behandlar barnens situation i familjer som uppbär ekonomiskt bistånd eller har låg inkomststandard. Kommunfullmäktige föreslås besluta att barnperspektivet ska vara rådande vid alla beslut angående ekonomiskt bistånd i Stockholms stad.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och socialtjänstnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 2 oktober 2007 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret menar att det är viktigt att staden, vid alla beslut som på något sätt kan komma att påverka barnen i Stockholm, också ska belysa vilken hänsyn som tas till dem. Det gäller vare sig det handlar om att anta en detaljplan eller besluta om ekonomiskt bistånd. Det gäller vid beslut som påverkar stadens invånare i stort som beslut som påverkar enskilda individer.

Kommunfullmäktige reviderade år 2004 Stockholms stads handlingsprogram för arbetet med barnkonventionen. Programmet, som gäller till och med 2008, är ett redskap för hur nämnder och bolagsstyrelser ska arbeta för att integrera FN:s barnkonvention i sitt ordinarie arbete. Ett av målen är att staden ska arbeta för att barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som fattas. En förankring av barnkonventionens innehåll och intentioner sker fortlöpande genom uppdatering av styrdokument, föreskrifter och riktlinjer för stadens verksamheter.

Motionären tar särskilt upp situationen för arbetslösa och personer som av andra skäl får ekonomiskt bistånd, där barnen drabbas hårt när familjens inkomster sänks. Redan i de tidigare riktlinjerna för handläggning av ekonomiskt bistånd fanns emellertid barnperspektivet med. Kommunfullmäktige godkände den 1 oktober 2007 förslag till reviderade riktlinjer i vilket barnperspektivet stärks ytterligare, bl.a. genom att det klart uttalas att ”i ärenden där det finns barn i familjen ska konsekvenserna för barnen alltid övervägas innan beslut fattas”. Därmed torde motionärens intentioner vara tillgodosedda. Stadsledningskontoret föreslår att motionen av Tomas Rudin får anses besvarad med vad som anförs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Socialtjänstnämnden

Socialtjänstnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 september 2007 att hänvisa till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Reservation anfördes av Karin Rågsjö (v) och ledamöterna Elisabeth Brandt Ygeman m.fl. (s), *bilaga 1*.

Socialtjänstförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 29 augusti 2007 har i huvudsak följande lydelse.

Inledningsvis vill förvaltningen framföra att de frågor motionären tar upp är viktiga, till exempel att barnperspektivet ska vara rådande vid alla beslut om ekonomiskt bistånd i staden. Stadens riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd, som beslutas om i kommunstyrelsen/kommunfullmäktige, ligger till grund för en likvärdig tillämpning i staden och ska följas av stadens nämnder. Staden följer riksnormen, dvs. den nivå på det ekonomiska biståndet som garanterar skälig levnadsnivå.

Som bakgrund till de synpunkter som tas upp i motionen vill förvaltningen lyfta fram det förslag till reviderade riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd som socialtjänstnämnden beslutade att godkänna 2007-05-15. Översynen har sin grund i budget 2007 då det beslutades att riktlinjerna avseende ekonomiskt bistånd skulle ses över. Förslaget till reviderade riktlinjer innehåller anvisningar för arbetet med ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen och utgår från lagstiftning, rättspraxis och beslut om tillämpningar i kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver rymmer förslaget nya avsnitt med utgångspunkt i budgetbeslut 2007 samt nödvändiga revideringar i övrigt.

Förvaltningen deltog i arbetet med att arbeta fram förslaget till reviderade riktlinjer, främst utifrån ett stadsövergripande verksamhetsperspektiv och med utgångspunkten att riktlinjerna ska ge stöd och vägledning för en likvärdig och rättssäker handläggning i staden. Förvaltningen välkomnade de förtydliganden och preciseringar som fördes in i riktlinjerna.

Avslutningsvis menar förvaltningen att frågan om barnperspektiv när det gäller ekonomiskt bistånd är väl belyst i de reviderade riktlinjerna.

RESERVATIONER M.M.

Socialtjänstnämnden

Reservation anfördes av Karin Rågsjö (v) och ledamöterna Elisabeth Brandt Ygeman m.fl. (s) enligt följande

Socialtjänstnämnden föreslås besluta följande.

1. Socialtjänstnämnden beslutar att bifalla motionen.
2. Därutöver anför följande.

Trots att förvaltningen menar att barnperspektivet ska vara rådande vid alla beslut om ekonomiskt bistånd i Stockholms stad, menar vi att det helt enkelt inte är tillräckligt. Med tanke på de förändrade riktlinjerna för ekonomiskt bistånd som den borgerliga majoriteten drev igenom i våras.

För första gången sedan 1997, kan vi konstatera att barnfattigdomen återigen ökar. I ytterstaden Rinkeby exempelvis, är andelen fattiga barn över 40 procent enligt Rädda Barnens rapport om barnfattigdom.

FN:s barnkonvention säger att alla barn har rätt till en *skälig levnadsstandard* och att staten ska sträva efter att förverkliga barnets sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter. Detta blir för staten svårt att nå, när nu den högerledda majoriteten i Stadshuset ständigt försämrar de ekonomiska förutsättningarna för dessa barns föräldrar.

I de drygt 24 200 hushåll som fick ekonomiskt bistånd i Stockholms stad 2005 ingick 44 200 personer, varav 16 200 var barn. Med andra ord; det är väldigt många barn som nu drabbas när socialbidragsnormen sänks.

A-kassan och sjukpenningen sänks nationellt, samtidigt som man på kommunal nivå sänker socialbidragsnivån med cirka tio procent, då SL-kortet inte längre ingår. Den avgiftsfria månaden i förskolan tas bort och entréavgift för barn och ungdomar på de kommunala baden återinförs. När man nu i budgeten för 2008 slår fast att avgiften till Kulturskolan ska höjas, försvagar man återigen för de barn som redan har sämre förutsättningar.

Den kommunala skattesänkningen som skulle innebära någon hundralapp över i månaden för dem som jobbar, äts snabbt upp av alla dessa avgiftshöjningar. Sl-taxan har redan höjts och nu aviseras ytterligare höjningar. Listan över försämringar kan göras mycket längre.

Sammantaget blir konsekvenserna av denna osolidariska politik att de som redan har knappa resurser får det nu ännu sämre med en borgerlig politik. Särskilt gäller det de som inte har ett arbete. Vilka hänsyn tas till barnen, när man driver en sådan politik? De borgerliga verkar blunda för att även arbetslösa och personer som av andra skäl uppbär ekonomiskt bistånd kan ha barn, och att barnen drabbas hårt när familjens inkomster sänks. Ingenstans i förslagen på hårdare tag eller stramare bidragsgivning kan vi höra att de ser förändringarna ur ett barnperspektiv.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2007:19

2007:19

Motion av Tomas Rudin (s) om barnperspektivet vad gäller ekonomiskt bistånd

Dnr 325-1832/2007

Rädda Barnens rapport om barnfattigdom visar att drygt en kvarts miljon barn i Sverige lever i en familj som antingen har socialbidrag eller låg inkomststandard enligt SCB. Särskilt två faktorer ökar risken för barn att växa upp i en fattig familj i Sverige: att ha utländsk bakgrund eller leva med en ensamstående förälder. Årets rapport från Rädda barnen visar att barnfattigdomen ökar för första gången sedan 1997, om än marginellt. I exempelvis Rinkeby är andelen fattiga barn över fyrtio procent, enligt rapporten

FN:s barnkonvention säger att alla barn har rätt till en skälig levnadsstandard och att staten ska sträva efter att förverkliga barnets sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter.

På nationell nivå sänks nu a- kassan och sjukpenningen. Skattesänkningen kommer enbart de som jobbar till del. På kommunal nivå sänks socialbidragsnivån med cirka tio procent eftersom SL-kort tas bort ur normen. Den avgiftsfria månaden i förskolan tas bort och entréavgift för barn och ungdomar på de kommunala baden återinförs. Sommarjobbssatsningen för ungdomar halveras jämfört med tidigare år. Den kommunala skattesänkningen innebär någon hundralapp över i månaden för dem som jobbar men äts snabbt upp av avgiftshöjningarna. Dessutom höjer de borgerliga i landstinget SL- taxan och återinför zonsystemet vilket gör det dyrare att resa kollektivt.

Sammantaget ger detta att de som har lite pengar får det ännu sämre med en borgerlig politik. Särskilt gäller det de som inte har ett arbete. Moderaterna har dessutom innan valet fört fram att man anser att kommunerna själva ska få fastställa socialbidragsnivån, så att Stockholm ska kunna sänka nivån under den nuvarande riksnormen.

Vilka hänsyn tas till barnen i dessa fall? De borgerliga verkar blunda för att även arbetslösa och personer som av andra skäl uppbär ekonomiskt bistånd kan ha barn, och att barnen drabbas hårt när familjens inkomster sänks. Ingenstans i förslagen på hårdare tag eller stramare bidragsgivning kan vi höra att de ser förändringarna ur ett barnperspektiv.

I de drygt 24 200 hushåll som fick ekonomiskt bistånd i Stockholms stad 2005 ingick 44 200 personer, varav 16 200 var barn. Det är väldigt många barn som nu drabbas när socialbidragsnormen sänks. Cirka tio procent av inkomsten dras undan för de allra fattigaste stockholmarna för att spara 40 miljoner som kan hjälpa till att finansiera skattesänkningen.

Den nuvarande trenden oroar starkt. Jag anser att det är en självklarhet att barn ska beaktas i kommunala beslut, och att vi som politiker har ett stort ansvar för att se till att staden lever upp till barnkonventionens krav om att alla barn har rätt till en skälig levnadsstandard.

Om socialtjänsten utgår från barnens rättigheter vid biståndsbeslut kommer också många nya viktiga omständigheter för barns uppväxtvillkor att uppmärksammas som vi idag riskerar att missa. Genom att betona barnens villkor så ökar också de ensamstående föräldrarnas sociala rättigheter och det är troligare att staden får en bra kontakt med de föräldrar som behöver hjälp. Genom att betona barnens rättigheter stärks också föräldrarnas ställning i samhället.

Med hänvisning till ovan anförda föreslår jag att kommunfullmäktige beslutar

- att barnperspektivet ska vara rådande vid alla beslut angående ekonomiskt bistånd i Stockholms stad.

Stockholm den 7 maj 2007

Tomas Rudin